

MÓHANDÁS KARAMČAND GÁNDHÍ

(1869 – 1948)

145. výročí narození

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **2. října 1869** se narodil jeden z největších politických a duchovních vůdců Indie a indického hnutí za nezávislost, **Móhandás Karamčand Gándhí**.

Ve světě je znám pod přívlastkem Mahátma, „Velký duch“. Prosazoval filosofii aktivního, ale nenásilného odporu satjágraha založeného na jogínském principu ahimsá (nenásilnost), který nakonec **dovedl Indii k vyhlášení nezávislosti**

15. srpna 1947. Pocházel z města Pórbandar z rodiny ministerského předsedy v jednom z mnoha malých indických knížectví. Ve třinácti letech byl oženěn se stejně starou dívkou Kasturbáí. V osmnácti letech se **rozhodl odjet do Anglie studovat práva. Stal se členem vegetariánské společnosti**, chodil hodně pěšky, jedl velmi střídmě a **své potřeby omezoval na nezbytné životní minimum**. Do Indie se vrátil již jako **vystudovaný právník**. Po čase přijal nabídku, aby zastupoval indickou firmu **v právním sporu v Jižní Africe**. V této zemi byla moc v rukou bílé menšiny, vládl tu absolutní apartheid, diskriminováni byli nejen černí domorodci, ale i zdejší malá indická komunita. Stavěl se proti rasové segregaci, byl za to persekvován a nakonec tu zahájil svou politickou aktivitu. Začal bojovat za lepší životní podmínky Indů. V roce 1899 se přihlásil jako dobrovolný zdravotník v druhé búrské válce; rozhodl se **žít na farmě Phoenix nedaleko Durbanu**, kde vznikl první ášram, „kolektivní život v náboženském duchu“. V jižní Africe strávil dvacet let. Po návratu do Indie se roku 1919 postavil proti Britům, kteří zatýkali bez soudu osoby obviněné z pobuřování. **Zahájil celostátní kampaň satjágraha** (vytrvalost v pravdě) a postavil se proti všem násilným činům. Chtěl například, aby nikdo neoplácel policistům, kteří je udeřili obuškem a aby se dali bez odporu odvést do vězení. Pak v roce 1919 v indickém městě Amritsar začaly britské jednotky střílet do demonstrace asi 10 000 civilistů. Téměř 400 lidí zahynulo. Britové pak vyhlásili stanné právo a dali výtržníky veřejně zbičovat. Od té doby **věnoval veškeré své úsilí o osvobození své země od britské nadvlády**. Za svůj život strávil šest a půl roku v indických a jihoafrických vězeních. **Byl zabit 30. ledna 1948** v Novém Dillí. Zastřelil jej redaktor hindského týdeníku Mahásabha Náthurám Gódsé. Nejprve se s úctou dotkl jeho nohou a poté jej třemi ranami z revolveru zabil.

Je jednou **z nejvýznamnějších politických osobností 20. století**. Byl díky duchovnímu odkazu Indie přesvědčen o možnosti politické změny bez použití násilí pomocí pasivního odporu, nespolupráce a setrvávání v pravdě. Díky důslednému asketickému způsobu života přesvědčil indickou společnost o správnosti své cesty a o své nezištnosti.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Mahátma Gándhí: Ahimsá; Hind svarádž: indická samospráva; O pravdě a spravedlnosti; Slova pokoje.

Catherine Clémentová: Gándhí - síla pravdy.

Jan Filipický: M. K. Gándhí.

